

Naročilna lista: —
 Celo leto . . . K 10—
 Pol leta 5—
 Četrt leta 2.50
 Mesečno 1—
Dunaj Avstrije: —
 Celo leto 15—
Posamezne številke
 — 10 vinarjev. —

STRAŽA

Inserati ali oznanila
 se računajo po 12 vrn
 od 6 redne petitvrste; pri
 večkratnih oznanilih velja
 — popust. —

„Straža“ izhaja v pe-
 deljek in petek popokline.
 Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo in upravnništvo: Maribor
 Koroška ulica 5. — Telefon št. 113.

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo.

Z uredništvom se more govoriti
 vsak dan od 11.—12. ure popoldne.

Majnovoje avstrijsko uradno poročilo

Dunaj, 4. novembra.

Italijansko bojišče.

Vojno delovanje ob reki Tilment postaja vedno večje. Vojni položaj dopušča se danes pregled, kaj vse so med 12. soško bitko pri armadni skupini generala pehote Alfreda Kraus izvršile zavezniške čete in njihovi poveljniki. Zavzetje 2600 metrov visokega gorovja Kanin in 1668 metrov visokega Stola, nevdržno prodiranje v pusta ozemlja južno od doline Pella, na katerih se nahaja malo cest in potov, katere prodiranje ni mogel ustaviti ne sovražnik, ne slabo vreme in tudi ne poruševalno sovražno delo, zavzetje Rezije, zavzetje utrjenega tabora Humin—Osepo zajamčujejo gorovju vajenim četam, med temi pešpolkoma št. 14 in 59, tirolskim cesarskim lovcom, štajerskima strelskima polkoma št. 3 in 26 in cesarskim strelcem nov list slave v zgodovini te največje vseh vojsk.

Vzhodno bojišče.

Položaj nespremenjen.

Albansko bojišče.

Položaj nespremenjen.

Majnovoje nemško uradno poročilo.

Berolin, 4. novembra.

Italijansko bojišče.

Ob reki Tilment artilerijsko delovanje menja-
 joče se sile.

Francosko bojišče.

V Flandriji so se ob krajevno pomnoženem og-
 nju ob reki Yser in severnovzhodno od Yperna raz-
 vili manjši infanterijski boji pri kraju Paschendae-
 le. S sunki smo zboljšali našo črto in smo na večih
 mestih odbili angleške delne napade.

Ob Oise—Aisne—kanalu in na ozemlju Eilet ži-
 vahno artilerijsko delovanje in vspešni boji naših
 prednjih čet s francoskimi poizvedovalnimi oddelki.
 Na vzhodnem bregu reke Moze se je čez dan živah-
 ni artilerijski boj zvečer zvišal med krajema Samo-
 neux in Desanvaux. Naše združeno obrambno učin-
 kovanje je zadrževalo francoski napad, ki se je pri-
 pravljal pri gozdu Chamau.

Vzhodno bojišče.

Položaj je nespremenjen. Ob cesti Riga—Wen-
 den so bili ruski oddelki pri Segewoltu razpršeni.

Macedonsko bojišče.

Že več dni trajajoči močni artilerijski boj med
 Vardarjem in jezerom Dojran se je včeraj nadalje-
 val. Dosedaj so napravili delne sunke samo Angle-
 ži. Bolgarske varnostne čete so sunke odbile.

Lloyd George in Painleve v Italiji

Francoski ministrski predsednik Painleve in
 angleški ministrski predsednik Lloyd George sta 3.
 novembra zjutraj odpotovala iz Pariza v Italijo.

Najboljši francoski general v Italiji.

Francoski listi pišejo, da je dne 1. novembra
 dospel eden najboljših francoskih vojskovođij v Ita-
 lijo in da bodo najboljša francoska in angleška četa
 postavljene v boj proti naši armadi.

Severna Amerika napove vojsko Avstriji?

Iz Novega Jerka poročajo, da je ameriška
 obrambna zveza (odbor vojnih hujskačev) pozvala
 predsednika Wilsona, naj skliče izvanredno sejo

kongresa, da se napove Avstriji vojska in se po-
 srije ameriške čete Italiji na pomoč. Iz Haaga vedo
 poročati, da se vsak čas pričakuje vojne napovedi
 Severnoameriških Združenih držav Avstriji.

Razvoj.

Dunaj, 1. novembra 1917.

Razprava o začasnem proračunu v gospodski
 zbornici je bila za politični svet velezanimiva. Po-
 kazala nam je, kako mislijo člani te zbornice o
 preosnovi naše države. Seveda se morajo njihove
 izjave drugače ocenjevati kakor izjave političnih
 voditeljev v poslanski zbornici. Dočim koreninijo
 izjave poslancev v mnenju širokih ljudskih mas,
 so izjave gospodskih članov le mnenje posameznih
 oseb ali pa naziranja takozvanih visokih krogov.
 Govornike pri zadnji proračunski debati lahko de-
 limo v tri dele, ki nam kažejo obenem stopnje-
 valni razvoj v naziranju visokih avstrijskih kro-
 gov. V prvi tabor spadajo ljudje, ki se iz vojske
 niso nič naučili, ampak še nazadovali. Njih glavna
 govornika sta bila opat Helmer in grof Nostic,
 kojih govorili so bili polni vsenemškega šovinizma.
 Oba sta nastopila denuncijatorično in z največjim
 gnjevom proti slovanskemu prebivalstvu Avstrije.
 Grofa Nostica boli, da so Slovani glede števila
 prebivalstva v večini in za to je izrazil srčno že-
 ljo, da se naj iz te večine naredi manj-
 šina, tako da bodo potem Nemci v večini. Ka-
 ko si to delo nemški grof predstavlja, nam ni po-
 vedal.

Nemški grof nam ni
 povedal, na kak način namerava opraviti svoje
 človekoljubno delo, da spravi slovansko večino v
 manjšino.

Drugi tabor, kateremu se ne more odreči vsaj
 dobra volja, je zastopal dr. Lammasch. Njegovo
 mnenje je, da morajo vse narodnosti dobiti svoj
 delež pri vodstvu skupne države. Vsled tega bi se mo-
 ral centralizem nekoliko omejiti. Kajti cen-
 tralizem ni vedno istoveten z državno močjo. Na-
 sprotno, zvezna država s popolnoma zadovoljnimi
 članicami državami bo gotovo močnejša kakor dr-
 žava s pokrajinami, ki se medsebojno prepirajo.
 Centralni oblasti pa mora na vsak način ostati
 rezervirana zunanja politika, vojaštvo, po večini
 tudi prometna sredstva, mogoče do gotove stopinje
 tudi policija. Kulturelna vprašanja pa se naj da-
 lekosežno decentralizirajo. Gospodarska in politična
 vprašanja niso vseskozi vsopredna, istotako ne
 gospodarska in kulturelna.

Tretji tabor, ki se je najbolj približal sedanjem
 naziranju slovanskih narodov o narodnopolitičnih
 vprašanjih, čeprav se nikakor ne krije z njim, je
 govoril po melniškem knezu Lobkovicu. Kar je
 govoril, je govoril izrecno v imenu konzervativ-
 nega češkega veleposestva. Njegovi somišljeniki se
 borijo proti centralizmu že od nekdanj, ker so glo-
 bokega uverjenja, da je ta sistem najnesrečnejši,
 da je monarhijo neprenehoma stabil in otež-
 kočeval razmerje narodov do dr-
 žave. Zgodovina zadnjih desetletij je potrdila
 njihova naziranja. Tudi veleavtoritativne
 in izjave in vladne izjave jim dajejo prav. Za
 to hočemo federalistično spremem-
 bo sedanjih razmer. Češko veleposestvo
 je dne 23. julija t. l., kakor je rekel govornik,
 sklenilo na cesarja adresu, v kateri se med dru-

gim tudi glasi: Češko konzervativno veleposestvo
 se bo udeležilo zgraditve nove Avstrije in revizije
 ustave. Pri tem bo vedno imelo pred očmi, da so
 narodi v tej državi prvotni in
 da se ta država le lahko razvija, ako se narodi
 čutijo srečni v državi in ako vidijo v njej
 braniteljico svojega narodnega obstoja. To pa se
 more zgoditi le, ako se jim zagotovi neovirani
 kulturelni razvoj in svobodno narodno življenje. —
 V svojem nadaljnem govoru je izjavil govornik,
 da še vedno smatra kraljevstva in dežele za pod-
 lage nove preurejene države, in je s tem pokazal,
 da se še tudi konzervativno veleposestvo ni raz-
 vilo do čistega federalizma.

Vkljub temu, da ne moremo soglašati z na-
 ziranji niti enega tabora v državni zbornici o pre-
 ureditvi avstro-ogrske države — dualizma se sploh
 nobena skupina ni upala dotakniti, vendar vidimo
 v mnenju višjih krogov veliko evolucijo v narodno-
 političnih vprašanjih. Kajti bili so časi, ko tudi
 češko veleposestvo ni več poudarjalo »svojih fede-
 ralističnih« načel. Mnenja se sedaj hitro spremin-
 njajo, vse je v razvoju in vsled tega je nam Ju-
 goslovonom le eno potrebno, da nepre-
 makljivo, trdno in neizprosno
 vstrajamo na svojem stališču. Vse drugo bo dal
 Bog in čas.

Nemški naklepi zoper južne Slovane

Vsakomur je lahko znano, kako junaško se
 bore slovenski in hrvatski vojaki na bojnem polju.
 Da, ravno radi junaštva slovenskih vojakov je do-
 bil tretji kor častni primek »železni kor«. Toda
 vkljub temu in ravno v tem času, ko naši vojaki
 v potokih prelivajo kri za Avstrijo, kujejo narodni
 nasprotniki črne naklepe zoper slovensko zemljo.
 Čujmo poslanca Hoffmann von Wellenhoffa, od-
 ličnega Nemca iz Gradca, kaj piše o nalogah »Süd-
 marke« in nemštva v reviji »Deutsche Kultur in
 der Welt« (1917, stran 222—225):

»Südmarka ima 88.000 članov v 1017 podru-
 žnicah, izmed katerih jih je 20 v Nemčiji, 3 pa v
 Švici«

»Med vsemi nemškimi obrambnimi društvi je
 »Südmarka« prva začela delovati za nemško na-
 seljevanje in sicer tam, kjer je prenehalo v 13
 stoletju. Najprej se je začel uresničevati načrt, da
 bi se mariborski jezikovni otok na severu in zahodu
 polagoma pritegnil zaprtemu nemškemu jezikovnemu
 ozemlju. V ta namen smo sklenili v Št. Ilji kot sre-
 dišče naseliti nemške kmete in iz Marenberga v Drav-
 ski dolini ustanovljati nemške naselbine na poti
 proti Mariboru« (stran 223).

Nemci imajo torej načrt, pokupiti prej kot
 prej posestva v Dravski dolini med Marenbergom
 in Mariborom ter med poslednjim in Št. Iljem ter
 jih spraviti v roke nemškim posestnikom. Cesarju
 zvesti slovenski kmet bo prisiljen zapustiti svojo
 grudo za to, da se bo naselil nemški luteranec, ki se
 bo ogreval za pruskega Viljema. Od 1. 1906 do
 1. 1914 je izdala »Südmarka« za naseljevanje
 1.238.000 kron. Pri Marenbergu se je naselilo 9
 okrog Št. Ilja pa 64 družin, skupno okrog 430
 oseb. Naseljenci so večinoma protestantovski Švabi
 iz Virtemberskega. Seveda, ko se bo Maribor pri-
 tegnil nemškemu ozemlju, potem se bodo z vsi
 silo vrgli na Slovenske gorice in Mursko polje.
 Slovenski narod mora tu izginiti samo za to, ker
 je slovenski.

Dalje piše Hoffmann von Wellenhoff: »Iz

nemškega (ali iz avstrijskega tudi?) stališča se moramo boriti zoper vse bodoče državne tvorbe, naj se že imenujejo Ilirija, Velika Slovenija, Velika Hrvatska ali Italizem. Gre se za narodni in gospodarski obstanek stotisočev nemških rojakov, ki imajo naložene milijone v nemških posestvih in v nemških podjetjih. Nemčija ima tu čez južnoalpske in kraške dežele prosto pot domorja, in njen močilen vpliv v srednji Evropi bi bil kmalu ogrožen, če bi jo utegnilo Slovanstvo razstaviti ali zapreti. Za to je že največi nemški državnik izdal geslo, da »špica« neškega meča mora segati do Trsta. Vesoljno nemštvo si mora zavarovati z vso močjo prost vohod in izhod iz Jadranskega morja« (stran 225).

Najbolj uspešno sredstvo bi bilo velikopotezno nemško naseljevanje (v slovenskih krajih), in sicer po načrtu izpeljano naseljevanje nemškega naroda prebitka (Volksüberschuß), ustanovljanje nemških gospodarskih podjetij ob železnicah, ki peljejo k Adriji in na jadranskih obrežjih. Nemštvo potrebuje kot življenski pogoj v Evropi gospodarsko ozemlje od Vzhodnega in Severnega pa do nemškega južnega (Jadranskega) morja, od Belta in Sunda pa do Kvarnerskega zaliva in do rta Promontore (na južnem koncu Istre). Slovenci, Hrvatje, Srbi in Italijani vsi skupaj ne bi imeli toliko moči, da bi mu to zabranili.

Tako se pripravljajo v jugovzhodnih alpskih deželah imenitne odločitve za vesoljno nemštvo. Od slovanske strani se bojujejo po načrtu ne za »ravnopravnost«, katero že davno imajo (??), ne za to, da bi se povzdignili na višjo kulturno stopinjo, marveč da bi pregnali Nemce iz starodavnega ozemlja da bi si osvojili nemško posestno stanje in da bi se izročil ves jugovzhod in z njim dohodi do morja jugoslovanskemu gospodstvu« (stran 225).

Tako piše eden izmed voditeljev štajerskih Nemcev, državni poslanec tiste stranke, katera ima na dunajsko ministrstvo odločilen vpliv. Za to ni čudno, da ministrski predsednik o zahtevah južnih Slovanov noče nič slišati. Toda naj sliši ali ne sliši, razmere bodo nanesele, da bo moral slišati.

V čudnem pomenu umeva Hoffmann v Wellenhoff besedo »ravnopravnost«. To »ravnopravnost« smo južni Slovani najboljšje občutili l. 1914. Takrat je vsak nemški pisatelj pri kakem okrajnem glavarstvu imel večji vpliv kot ves slovenski narod. Vsled »ravnopravnosti« so takrat naše najboljše može ometavali z blatom po cestah, do krvi so jih pretepali, pljuvali so po njih ter jih kot razbojnike gonili v Gradec. Ne pozabimo nikdar tiste »ravnopravnosti« leta 1914, ko je na stotine in na tisoče nedolžnih hrvatskih žrtev šlo v smrdljive ječe, deloma pa pred krogle.

Hvala Tebi, Jugoslovanski klub, da se tudi Ti tako dobro spominjaš tiste »ravnopravnosti« ter tako pogumno zastopaš naše koristi in naša prava! Mi gremo vsi kot en mož za Teboj v življenje ali smrt. Toda proč, smrt! Življenje naj živi!

Ruski zunanji minister o položaju.

Ruski zunanji minister Tereščenko je imel v predparlamentu govor o ruski zunanji politiki, v katerem je označil kot vodilno in temeljno misel kot v interesu Rusije, da naj Rusija vstraja v sedanjem razmerju do zaveznic ter da naj nesklene nobenega ponižujočega miru. Če bi moč ruske armade po ofenzivi meseca julija ne bila onemogla, bi Rusija sedaj že imela mir. Vprašanje, je-li so osrednje velesile zmagovalke, je zanikal kljub ruskim strateškim porazom in kljub najnovejši vojni nesreči Italije. Naglašal je, da skušajo Nemci Rusijo osameti od zahodne strani ne z aneksijami ali priklopljenjem ozemlja, ampak z deljenjem političnih enot. Na ta način bi Nemčija ustvarila nasip, ki bi odrezal Rusijo od zahoda. Nemčija skuša zasedena ozemlja tako organizirati, da bi služila Nemčiji za oporo proti Rusiji. V Kurlandiji že Nemčija izdeluje gospodarski načrt svoje kolonizacije, s katerim hoče poplačati svoje vojake za njihov trud. Rusija pa ne bo trpela, da bi bila oropana dohoda do obali takega morja, ki ne zamrzne.

Slučajni strateški uspehi ne morejo odločiti v vprašanju, ako je možno premagati to ali ono deželo. Prav dobro so umljiva nemška stremje-

nja, spraviti sovražstvo med četverosporazumove države ter na tak lahek način doseči konec vojske še predno bi bil mučni položaj, v katerem se Nemčija nahaja, preveč očitven pred celim svetom. Bojazen, da bi zaveznic izrabljale razdrapanost v Rusiji in zvalile na Rusijo vso težo vojske, je neutemeljena. Uradni krogi zaveznic so odločno in opetovano izjavljali, da je vojska v svoji celoti za vse zavezniške države ena sama neločljiva enota, v kateri igra Rusija zelo veliko vlogo. V tesnem soglasju z našimi zaveznicami moramo nadaljevati vojsko in z njo skupno razpravljati vprašanja o vojski in miru. Na konferenci v Parizu se bo tudi razpravljalo o vprašanjih glede obrambe in enotnosti. Nadalje se bo gotovo določil vidik, iz katerega bo mogoče spoznati obris, ki bo označil konec velikega krvoprelivanja. Rusija mora na tej konferenci predstavljati eno samo enoto.

Tereščenko je nato pozdravljaj navodila za zastopnike ruske demokracije kot prvi poskus za upostavitve konkretnih obrazcev, vendar je mnenja, da ta poskus za Rusijo ni preveč srečen. Če zasledujemo naprej pot, katero nam kažejo navodila, bi nas gotovo grajali poznejši rodovi. Vsled tega moramo na konferenci govoriti samo o tem, kako bi se dosegel mir, toda tak mir, ki bi dal zadoščenje ruskim interesom, zahtevati moramo mir, ki bi nam zagotovo nedotakljivost našega ozemlja ter možnost, da se Rusija razvija proti severu in proti jugu.

Italijansko bojišče.

Na bojišču ob reki Tilment je nastal odmor. Naši so izčistili ves vzhodni breg reke. Dne 31. oktobra smo vzeli močno utrjeno mesto Humin (Gemona) in mostišče Pinzano. Naše predstraže so na nekaterih mestih že prišle na desni breg reke. Krausova in Krobotinova armada prodirata polagoma proti benečanski ravnini. Cadorna je od 24. oktobra do 3. novembra izgubil nad 200 tisoč vjetnikov in več kot 1800 topov. Kje se bodo Lahi resno ustavili naši armadi, se danes še ne more reči. Gotovo pa je, da čaka Cadorna na obljubljeni pomoč iz Francije in Anglije.

Cesarjev oklic na armado.

Naš cesar je dne 2. novembra izdal na armado sledeči oklic:

Pred 2 1/2 leti so Italijani poslali v hrbet naši državi svojo milijonsko armado. Italija bi naj zadala smrtni udarec, toda moji junaki boritelji ob Soči so zmagonosno vztrajali v ednajstih krvavih bitkah. S polno močjo so se mogle skozi tri poletja brez skrbi za južni zapad izvojevati velikanške bitke na vzohodu; v polni moči se je nedavno mogel, zgrajen na pogoje, katere je ustvaril in opravič odpór, ki mu ni primere, pripraviti oni odločilni udarec, ki je vodil do dvanajste bitke. V dnevih osvoboditve moje Primorske se prisrčno spominjam vseh sijajnih činov, katere so od Binkošti 1915 izvršili proti Italiji voditelji in čete. Najsvetejše spomine gojim za vedno za tiste neštete junake, ki so morali odkupiti zmago s svojim življenjem.

Vsegamogočnemu bodi zahvala! Kri teh hrabrih ni bila prelita zastonj. Moje in čete mojih zvestih zaveznicov se nahajajo globoko v sovražni deželi. Ob ognju straž v Furlaniji se zopet oživljajo v moji armadi ponosni spomini na davno minule slavne dobe, v katerih korenini vojaška mladost mojega nepozabnega prastrica, cesarja in kralja Franca Jožefa, in katerih ni nikdar ločiti od imen naših prednikov Karla in Alberta in od spomina na Radeckega. Duh teh velemož, ki za vse čase živi v moji armadi, naj nas vodi nadalje po poti uspehov. Saj edino na njej morejo moji narodi doseči od vsega sveta tako zaželjeni mir. Bog z nami!

Humin zavzet.

Avstrijske čete so dne 31. oktobra zavzele utrjeno mesto Humin (Gemona). Naši slovenskoštajerski strelci polka št. 26 so z zavzetjem gore Lanza na jugovzhodni strani mesta zabil močen klin v utrjeno huminsko taborišče in so največ doprinesli k padcu Humina. — Humin leži kaj slikovito na položenem obronku in šteje 15.000 prebivalcev. To starodavno mestece čepi na podnožju Čampona, zadnjega odrastka heneškega sredogorja proti Tilmentu (Tagliamento). Od tega so prinesli nekdanji snežniki široko plazovino, pred katero se dviga 307 m visoki hrib. Med tem in Čamponovimi obronki stoji sedmerovrati Humin, ki je okoli in

okoli obdan s starinskim zidovjem. Iz te lege sledi, da so vse tace več ali manj strme in je mesto podobno veliki grbi. Ravno pred glavno cerkvijo pripelje cesta v to zanimivo čedno mestece. Vzhodno nad njim stoje razvaline nekdanjega gradu »Montefalcone«. Na huminskem Gradu se vzdiguje še vedno dva visoka, štirivogljata stolpa in kljubujeta vsem vremenskim neugodam. Krasna bela cerkev ima vse polno slik, zlasti je velike vrednosti »Češčenje sv. Treh Kraljev« od Pordebona. Krasno slikan je tudi strop cerkve sv. Ivana (iz leta 1533). V srednjem veku je bilo tu imenitno skladišče za blago, ki je šlo iz Italije v Nemčijo. Ravno na severni strani Humina je cerkva sv. Neže, kjer lomijo rdeč marmor »roso di Gemona«. Humin leži ob železnici Ponteba Videm (Udine) in je zadnja postaja pred Vidmom.

Levi breg Tilmenta očiščen.

Levi breg reke Tilment (Tagliamento) je, kakor poročajo iz vojnega tiskovnega stana, popolnoma očiščen sovražnika. Dne 1. novembra so naši pri Huminu in pri Latisani uničili zadnje italijanske bataljone, ki so od zadnjega velikega laškega poraza ostali na vzhodnem bregu.

Italijanska armada se zbira.

Sovražna armada se baje ustavlja in zbira v prostoru med rekama Livenza in Piave, ki tečeta vsporedno s Tilmentom in se nekoliko južnozahodno od Tilmenta izlivata v Adrijo. V tem prostoru, tako poročajo naši opazovalci, organizira italijansko armadno vodstvo odpor proti našemu prodiranju.

Cadorna se bo umikal do Piave?

Pariška »Agence Havas« poroča, da je Cadorna prisiljen se umakniti s svojo armado do reke Piave. Tam bodo Francozi in Angleži branili mesti Treviso in Benetke. — Reka Piave izvira na južni strani italijansko-koroško-tirolske meje in se 30 km južno od Tilmenta izliva v Adrijo.

Francozi in Angleži prihajajo na pomoč.

Angleži in Francozi so uvideli, da preli vsled italijanskega poraza celemu četverosporazumu velika nevarnost. Sklenili so, da pošljejo Italiji izdatno pomoč. Angleško-francoska armada pod vrhovnim poveljstvom francoskih generalov Foch in Castelnau je že na potu v Italijo. Dolgi vlaki prevažajo pomožno armado v Gornjo Italijo. Castelnau in Foch sta izmed najboljših francoskih vojskovodij.

Cadorna se zagovarja.

Na Cadorno in celo italijansko armadno vodstvo letijo od vseh strani ostri napadi. Radi teh napadov je Cadorna, kakor poročajo iz Amsterdamu, podal v italijanskem nacionalističnem časopisu izjavo, s katero skuša opravičevati svoje postopanje. Cadorna zatrjuje, da je sovražnik razumel spretno zakriti svoje načrte in izvršiti napad na popolnoma nepričakovanem mestu. Italijansko armadno vodstvo čaka samo še na francoska ojačanja, da zamore pričeti s protinapadom.

Italijanski poraz v Tripolitaniji.

Iz Carigrada se dne 3. novembra: Dne 12. septembra je napravila italijanska posadka v Tripolisu izpad, in sicer z velikimi množicami čet. Turške čete so izpad zavrnil in uničile več kakor polovico italijanske posadke. Na bojišču je obležal eden polkovni poveljnik in veliko število drugih častnikov. Vplenili smo veliko orožja in drugih vojaških potrebščin in med bojem sestrelili eno italijansko letalo.

Na bojiščih.

Nemci so svoje naprej potisnjene postojanke med mestoma Dvinsk in Jakobovo na severnem krilu ruskega bojišča umaknili nekaj kilometrov nazaj. — Na francoskem bojišču so Nemci izpraznili dne 2. novembra svoje postojanke na gorskem grebenu Chemin-des-Dames, ker bi jih sicer Francozi, ki so severoizhodno od Soissons predrl nemško črto, obkolili. Dne 2. nov.

so Nemci prvokrat trčili skupaj z ameriškimi četami — V Tripolitaniji so bili Italijani občutno tepeni od Turkov. V boju so izgubili polovico posadke mesta Tripolis.

Politične vesti.

Mariborski Nemci protestirajo. V seji mariborskega občinskega sveta dne 31. oktobra je mestni svetnik dr. Orosel, sin slovenskega rodoljuba dr. Orosla, stavil predlog, v katerem občinski svet protestira proti pošiljanju slovenskih tiskovin od strani odbora za vojaške grobove. Nadalje ugovarja občinski svet proti »hujskanju« slovenskega časopisa, slovenskih poslancev in voditeljev proti zvezi z Nemčijo; občinski svet ugovarja proti ustanovitvi jugoslovanske države, proti razkosanju Štajerske itd. itd. V dolgovoznem protestu se je povspel dr. Orosel do smeje in nespametne trditve, da je večina mest, trgov in okrajnih zastopov na Slov. Štajerju radi tega v nemških rokah, ker baje Nemci plačujejo največ davka. V protestu se zahteva, naj vlada neha s podpiranjem Slovencev in naj ne pošilja več slovanskih tiskovin. Nemški poslanci se pozivajo, naj stopijo radi pošiljanja slovanskih tiskovin mariborskemu magistratu, v najstrožjo opozicijo napram vladi, dokler se ne izpolnijo zahteve nemškega naroda po enotni državi. — To jeremijado so poslali vsem avstrijskim ministrom. Gotovo bodo na Dunaju dobili hud rešpekt pred Oroslovim pisanjem in bodo takoj odredili, da morajo vsi Slovani se nemudoma dati ponemčiti, ker bo to gotovo najbolje podpiralo zvezo z Nemčijo in preprečilo vsako razkosovanje Štajerske. Tako ponemčiti se dajo, kakor je to gospodu doktorju Oroselu dobro znano, le nekateri značajni posamezniki, nikdar pa ne ves narod, kateremu se bodo morale pošiljati slovenske tiskovine kljub vsemu nemškutarskemu tarnanju.

Parlamentarni program. Zbornica bo imela seje ta teden samo v torek, dne 6., in v petek, dne 9. novembra. Vmes bodo zborovali odseki, pred vsem proračunski in finančni odsek. O podrobnem parlamentarnem programu se bo razpravljalo v seji načelnikov dne 6. novembra. Državni zbor utegne zborovati ves mesec november. Dne 3. decembra pa se najbrže začne zborovanje delegacij na Dunaju, katero bo trajalo do Božiča. Obenem z delegacijami pa bodo zborovali različni odseki državnega zbora. — Dne 10. januarja se bodo zopet pričele redne državnozborniške seje.

Grof Hertling — nemški državni kancelar. Za Mihaelisovega naslednika je imenovan voditelj bavarskih katoličanov in dosedanji bavarski ministrski predsednik. Grof Hertling in njegova vlada se bo opirala na centum, nacionalne liberalce, napredne ljudske stranke in menda tudi na socialne demokrate. Program grofa Hertlinga je: Vladati s pomočjo parlamenta, izpeljati prusko volilno preosnovno, glede zunanje politike pa stoji Hertling na istem stališču kakor večina državnega zbora, katera je svoje mirovne nazore večkrat in nazadnje v odgovoru na papeževo mirovno noto pojasnila in določila. Z imenovanjem grofa Hertlinga za državnega kancelarja je zadan vsenemškemu gibanju hud udarec. Grof Hertling je odločen in zaveden katoličan ter nasprotnik vsenemškega gibanja. Zato ga pa že sedaj vsenemški listi in tudi tisti, ki so v službi nemške vojne industrije ostro napadajo. Tudi to jim ne gre v trde prusaške glave, kako more biti katoliški Bavarec pruski ministrski predsednik. Rojen je bil grof dr. Jurij Hertling dne 31. avgusta 1843 v Darmstadtu. Kot profesor na raznih nemških učiliščih je bil grof Hertling organizator katoliške nemške visokošolske mladine. Leta 1882 je prevzel profesuro v Monakovem. Od l. 1875 naprej je bil z najhujšim presledkom član nemške državne zbornice. Bil je vedno odličen član katoliškega centra. L. 1909 je prevzel grof Hertling centrovno vodstvo. Hertling je učenjak svetovnega slovesa ter je spisal veliko filozofskih, zgodovinskih in socialnopolitičnih del. Meseca februarja 1912 je bil Hertling imenovan za ministrskega predsednika na Bavarskem. V grofovski stan je bil povzdignjen l. 1914. Štiriinšestdesetletni stari, ki pa je še izredno čil na duhu in na telesu, bo torej odslej vodil politiko Nemčije.

400letnica Luthrove verske revolucije. Protestanti obhajajo letos 400letnico, odkar se je katoliški redovnik Luther izneveril katoliški cerkvi ter ji odpovedal pokorščino. V mestu Halle na Nem-

skem so te dni odkrili Luthrov spomenik. Ob tej priliki je slavnostni govornik profesor Wolf naglašal, da je ravno mesto Halle izmed vseh nemških mest najbolj protestantovsko mesto, kajti 97% prebivalstva je protestantovskega veroizpovedanja.

Novo špansko ministrstvo. Garcia Prieto je sestavil novo ministrstvo, v katerem je on sam ministrski predsednik in zunanji minister. Novo ministrstvo izjavlja, da se bo v svetovni vojski držalo stroge nepristranosti.

Tedenske novice.

Prevz. g. knezoškof dr. Mihael Napotnik so odpotovali na Dunaj k škofovskim zborovanjem.

Visoko odlikovanje Conrada pl. Hötzenborf. Naš cesar je imenoval feldmaršala Conrada pl. Hötzenborf za kancelarja vojske reda Marije Terezije.

Odlikovanje. Nemški cesar je nadvojvodu Evgenu podelil hrastovo listje k redu Pour le merite, načelnika našega generalnega štaba barona Arza je imenoval za imejtelja šlezjskega infanterijskega polka št. 57; generalnemu polkovniku pl. Borojeviču in generalnemu majorju baronu Waldstätten je podelil red Pour le merite.

Za Tiskovni dom so darovali p. n. gg.: Kristan Mihael, slikar v Slivnici 5 K, Ratej Vinko, postiljon Sv. Jakob v Slov. gor. 20 K, Jamšek Nikolaj, župnik v Razbor 50 K, Kovač Jožefa v Konjicah 200 K, Gornik Alojzij, pos. pri Sv. Petru pri Mariboru 20 K, Kostanjevec Ivana, kuharica na Dunaju 10 K s pripombo: »Malo a od srca. H. K. mesto kinčanja groba 20 K, Javšovec Franc, superior v Celju 20 K, Batistič Kata v Mariboru 5 K, Neudauer Alojz v Gornji Radgoni nabral 2140 K, Klampfer Janez, mladenič v Partinju 4 K, vžitkar Juršinski 10 K s naslednjim dopisom: (Po nakaznici ...). Slovenski oslepeli vojaki v Gradcu 22 K. Pristrčna hvala! A. Jerovšek, ravnatelj Cirilove tiskarne.

Obmejni Slovenci proslavili cesarjev god. Včeraj, dne 4. novembra se je v Št. Ilju v Slov. goricah v tamošnjem Slovenskem domu zbralo nad 200 obmejnih Slovencev, ki so veličastno proslavili god svojega ljubljenege vladarja Karla I. Mladina je nastopila v pevskem zboru, z gledališkimi igrami in z deklamacijami, slavnostni govornik č. g. Pavlič pa je v vznesenih besedah proslavljal našega ljudomilega cesarja. Živio cesar Karel!

Sedmo vojno posojilo. Cesarski namestnik grof Clary nam je poslal naslednji oklic prebivalstvu Štajerske: V trenutku zgodovinskega pomena se je namenila Avstrija razpisati 7. vojno posojilo. Pošteno mirovno voljo, katero je naš cesar že ob nastopu vlade svečano izjavil in katero so v svečani obliki tudi naši zvezniki ponovno razodeli, so naši sovražniki dosedaj prav mrzko zavrnili. Zapoved samoohrane nas sili, da dosedaj z božjo pomočjo zmagovito prestalo vojsko z vso močjo in vztrajnostjo nadaljujemo dotlej, da dosežemo častni mir, ki nam zajamči obstoj in prosti razvoj naše države. S tem visokim ciljem pred očmi se je začel pred nekaj dnevi naš mogočen napad proti italijanski fronti ob Soči. Za Italijo, nezvesto zaveznico, ki nas je zahrbtno napadla, je prišla sedaj ura povračila. Gorica, ki smo jo pred enim letom s krvavečim srcem morali prepušiti sovražni premoči, je zopet naša, Trst je zopet oproščen sovražnega ogroženja, in združeni z našimi zvestimi zavezniki udarjamo, že na laških tleh stoječi, proti italijanski glavni moči. Naš ljubljeni cesar sam stoji v tem odločilnem boju na čelu zavezniških armad. Vsiljeno nam nadaljevanje vojske zahteva najetje 7. vojne posojila, katero razpisuje vlada z dovoljenjem državnega zbora. Podpisati je mogoče: 1. 40letno davka prosto $5\frac{1}{2}\%$ no amortizacijsko državno posojilo v kosih po 50, 100, 200, 1000, 2000, 10.000 in 20.000 K. Obresti se bodo izplačevale v polletnih obrokih za nazaj dne 1. februarja in dne 1. avgusta vsakega leta. Posojilo se bo vračevalo v letih 1923 in 1924 na temelju izžrebanj. Vračevalo se bo po popolni imenski vrednosti, med tem ko znaša podpisovalna cena le 92,50 od 100. 2. Davka proste ravnotako $5\frac{1}{2}\%$ ne državne zakladnice v kosih po 1000, 5000, 10.000 in 50.000 K, ki se jih bo vrnilo dne 1. avgusta 1926 po polni imenski vrednosti. Podpisovalna cena je določena s 94,50 od sto, obresti se bo naknadno izplačevalo v polletnih obrokih dne 1. februarja in 1. avgusta vsakega leta. Ker so se poslovalnice za podpisovanje odrekle $\frac{1}{2}\%$ proviziji, znaša cena sedme-

ga vojne posojila celo le 92 K oziroma 94 K za 100 K imenske vrednosti. Podpisovalni rok se prične v pondeljek, dne 5. novembra 1917 in se neha v pondeljek, dne 3. decembra 1917 ob 12 uri dopoldne. Priglasiti se more pri vseh poštah, davkarijah, bankah, hranilnicah, združenih kreditnih zavodih in šolskih nabiralnicah, kjer je dobiti tudi vsa natančnejša pojasnila. Vojnoposojilne papirje je mogoče kot take vporabljeti za plačevanje davka od vojnih dobičkov. Prodaja vojne posojila je tudi med dobo njegovega obteka vsakomur mogoča po vseh denarnih zavodih ter s posredovanjem vseh poštah, uradov potom poštne hranilnice. Kjer je treba blago in kri zastaviti za cesarja in državo, tam niso Štajerci nikdar zaostali. Vsak, ki po svojih močeh podpiše vojno posojilo, pomore izbojevati časten mir in nadalje, ker zmanjša podpisane vojne posojila obtek bankovcev, tudi odstraniti enega izmed najbistvenejših vzrokov vladajoče druginje. Zato podpišite 7. vojno posojilo!

Posojilnica v Mariboru (Narodni dom) sprejema prijave za sedmo avstrijsko vojno posojilo.

Prodajalna Tiskarne sv. Cirila se mora vsled odloka c. k. namestništva kakor vse druge prodajalne od zdaj naprej vsak dan že ob 5. uri popoldne zapreti. Časniki se bodo raditega od pete ure naprej dobivali v upravnistvu „Slov. Gospodarja“ (vhod pri glavnih vratih na desno).

Našel se je zlati poročni prstan na Pragerskem. Kdor ga je izgubil, naj se oglasi pri Martilanc Albina, Kolberg, Gornja Polskava.

Gospodarske novice.

Zaradi vojaških rekvizicij. Po Slov. Štajerju so se začele z veliko strogostjo vojaške rekvizicije. Na podlagi popolnoma netočnih podatkov o nasadu se zahtevajo množine, da ljudje ne vedo, kaj bo za nje same ostalo. Zato je treba pomniti: Krompirja si sme vsak producent (posestnik ali najemnik) obdržati za vsako osebo v družini 100 kg. Ako je torej 5 oseb v družini, si sme obdržati 500 kg. Za seme si sme za hektar ohraniti do 25 meterskih stotov. Za krmljenje in za izgubo, t. j. za gnil krompir, se odračuna 22% od pridelane količine. Je množine naj si vsakdo sešteje in to si sme obdržati na vsak način. Le kar je več, do tega ima rekvizicijska komisija pravico. Komur so torej predpisali toliko, da bi moral oddati tudi od množine, ki mu pristojna, temu ni treba vse predpisane množine oddati, pač pa mora takoj javiti okolišarstvu, kaj je storil in zakaj je to storil. Isto velja tudi o drugih pridelkih, ki se sedaj rekvirirajo. Pšenice, rži, ječmena, koruze, prosa in ajde morajo vsakemu posestniku pustiti toliko, da bo imel do nove žetve, t. j. do 1. avgusta 1918 (koruze do 1. oktobra 1918) na mesec 10 kg vsega zrnja za osebo. V to količino se računajo v jednaki meri vse vrste žita, ki jih imaš v zalogi. Semensko žito ti morajo brezpogojno pustiti, nadalje ti morajo pustiti vse zadnje žito in 20% pridelanega ječmena in koruze (ko si odračunal seme) za krmo živini. Ovsu morajo pustiti za vsakega konja na dan 1 kg. Fižola ti morajo pustiti za osebo 12 kg na leto in seme.

Vojni vjetniki na Slovenskem Štajerskem. Dodatno k zadnji notici poročamo, da je poslanec dr. Benkovič sprejel iz poljedelskega ministrstva obvestilo, da je deželno mesto za posredovanje dela (Landes-Arbeitsnachweisstelle) v Gradcu dobilo nalog, kolikor le mogoče vojne vjetnike pustiti poljedelcem, če pa izdanega ukaza ni mogoče več preklicati, jih vsekakor nadomestiti čim preje z novimi, ki pridejo iz etapnega ozemlja v ozađeje o priliki izmenjave z bolj sposobnimi, ki se sedaj vrši. Občine naj tedaj dotične prošnje vložijo naravnost pri deželnem mestu.

Zopet slabša moka. Urad za ljudsko prehrano je določil, da morajo mlinarji odslej iz pšenice in rži izmleti zopet 90% moke in ne več 82, oziroma 85%. Torej dobimo na zimo zopet bolj črno moko.

Manj moke. Ker baje gre oddaja žita zelo počasi izpod rok, je naenkrat nastalo v naših krajih veliko pomanjkanje moke. Vsled tega se bo dajalo odslej na karte zmanjšane količine.

Dopisi.

Maribor. Skozi Maribor pošiljajo dan za dnevom velike množice italijanskih vjetnikov na sever. V Nemčiji bodo baje ustanovili veliko taborišče za Italijane.

Gradec. Črna žalna zastava raz zvonika cerkve usmiljenih bratov v Gradcu naznanja, da je dne 2. novembra ob petih zjutraj med jutranjo molitvijo od kapi zadet mirno v Bogu preminul ljubeznjivi, do bri in milosrčni prijor č. o. Bernardin Fröis, star 60 let. Vse od prvega do zadnjega se v solzah globoke žalosti spominja dobrot preblegega in tako rano umrlega prijorja. Pogreb je bil v nedeljo, dne 4. novembra, popoldne ob štirih. Priporočamo ga v blagohoten memento!

7. avstrijsko vojno posojilo.

Davka prosto $5\frac{1}{2}\%$ državno posojilo po K 92.50

Davka prosti $5\frac{1}{2}\%$ državni zakladni dolžni listi po K 94.—

Podpisovalec prejme nagrado $\frac{1}{2}\%$ in pri državnem posojilu, ki se amortizira, vrhutega enomesečno obrestno nagrado.

Državno posojilo se v letih 1923 do 1957 z žrebanjem povrne.

Državni zakladni listi se dne 1. avgusta 1926 plačajo nazaj.

Podpisovanja in pojasnila pri poštno-hranilničnem uradu in pri poštних uradih, pri davkarijah, državnih blagajnah, pri avstro-ogrski banki in njenih podružnicah, pri vseh bankah, bankirjih, hranilnicah, zavarovalnih zavodih, kreditnih zadru-gah in njih zvežah.

Ugodnosti avstro-ogrške banke in blagajne za vojno posojilo pri posojilih v svrhu podpisovanja.

Podpisovanja

od 5. nov. do 3. dec. 1917.